

Methodologische vernieuwingen

1. De behandeling van de herstructurering van de NMBS

In het kader van de procedure bij buitensporige tekorten rapporteert het INR tweemaal per jaar, vóór 1 april en vóór 1 oktober, de meest recente gegevens inzake het overheidstekort en de overheidsschuld van de afgelopen jaren aan de Europese Commissie.

Bij de kennisgeving van april 2008 en na een grondige analyse van alle elementen van het dossier, wordt de behandeling van de transacties van het Fonds voor Spoorweginfrastructuur in de nationale rekeningen aangepast.

De structuur van de Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (NMBS) werd ingrijpend gewijzigd op 1 januari 2005. Hierbij werd de NMBS-Holding opgericht als moedermaatschappij van de spoorweggroep, die eveneens bestaat uit, enerzijds, de infrastructuurbeheerder Infrabel en, anderzijds, de spoorwegexploitant die de naam NMBS behoudt en die het reizigers- en goederenvervoer als belangrijkste opdracht heeft. Bovendien werd, onafhankelijk van de nieuwe NMBS-Groep, een organisme gecreëerd, namelijk het Fonds voor Spoorweginfrastructuur (FSI), dat de spoorweginfrastructuur heeft overgenomen zoals die op 31 december 2004 bestond, evenals de bijbehorende schuld.

Tot op heden werd het FSI in de Belgische nationale rekeningen ondergebracht bij de sector van de niet-financiële vennootschappen. De schuld van het FSI werd bijgevolg niet beschouwd als een overheidsschuld in de zin van het Verdrag van Maastricht en de rentelasten op deze schuld hadden dus geen invloed op het financieringsaldo van de overheid, in tegenstelling tot de jaarlijkse bijdrage van de Staat ten voordele van het FSI.

Anders dan de Belgische autoriteiten, was Eurostat de mening toegedaan dat het FSI behoorde tot de overheidssector en dat de overdacht van het grootste gedeelte van de NMBS-schuld naar dit Fonds, ter gelegenheid van de herstructurering van de spoorwegmaatschappij op 1 januari 2005, moest worden beschouwd als een schuldovername door de overheid, wat betekent dat als tegenpost een overheidsuitgave moest worden geboekt naar rata van een bedrag dat even hoog is als de overgenomen schuld.

Gelet op de argumenten in de analyses van Eurostat, herziet het INR bij de notificatie van april 2008 de behandeling van het FSI om ze in overeenstemming te brengen met de interpretatie van Eurostat.

Volgens deze redenering dient voortaan een bedrag van 7,4 miljard euro als kapitaaloverdracht te worden geboekt in de overheidsuitgaven van 2005, met als gevolg dat de overheidsrekening van 2005 een tekort van 2,6 pct. bbp vertoont.

Hoewel deze schuldovername door haar niet-recurrente karakter geen enkele rechtstreekse weerslag heeft op het begrotingssaldo van de andere jaren vanaf 2006, geldt dit niet voor de sectorclassificatie van het FSI, aangezien de rente-uitgaven van deze entiteit iets lager zijn dan haar ontvangsten. Die ontvangsten bestaan uit een vergoeding voor de terbeschikkingstelling aan Infrabel van de spoorweginfrastructuur waarvan het Fonds voor Spoorweginfrastructuur eigenaar is, en een kapitaaloverdracht die de overheid betaalt aan het Fonds, teneinde het in staat te stellen geleidelijk zijn schuld af te bouwen. Het begrotingsresultaat voor 2006 en de volgende jaren verbetert dus licht met de nieuwe behandeling. De jaarlijkse betaling door de Staat, die volgens de tot op heden gebruikte berekeningsmethode volledig werd verrekend in het overheidssaldo, zal voortaan immers worden beschouwd als een interne overdracht bij de federale overheid, zonder invloed op het overheidssaldo.

De tabel hieronder stelt de oude en nieuwe reeksen voor van het financieringssaldo van de overheid en de overheidsschuld.

Invloed op het financieringssaldo van de overheid en de overheidsschuld								
jaar	Financieringssaldo van de overheid				Overheidsschuld			
	vóór de aanpassing		na de aanpassing		vóór de aanpassing		na de aanpassing	
	miljarden euro's	% bbp	miljarden euro's	% bbp	miljarden euro's	% bbp	miljarden euro's	% bbp
2005	-0.6	-0,2	-7.8	-2,6	273.1	90,4	278.4	92,1
2006	0.9	0,3	1.1	0,3	274.5	86,3	279.5	87,8
2007	-1.1	-0,3	-1.0	-0,3	276.4	82,5	281.0	83,9

2. De derivaten

Ter herinnering: het financieringssaldo volgens de procedure bij buitensporige tekorten (EDP-saldo) is verschillend van het saldo volgens het ESR 1995 als gevolg van de verschillende behandeling van de netto rentestromen op swapcontracten en gelijkgestelde derivaten.

In het kader van de notificatie van april 2008 heeft Eurostat bepaalde registratieregels met betrekking tot de derivaten verduidelijkt en aangepast. Die nieuwe regels werden openbaar gemaakt op 13 maart 2008, en zullen door het INR voor het eerst worden toegepast ter gelegenheid van de notificatie van september 2008.

De nieuwe regels waarvoor aanpassingen dienden te worden aangebracht in de EDP-gegevens van België, zijn tweevoudig: enerzijds, voor wat de swapcontracten en gelijkgestelde derivaten betreft, dienen alle annuleringspremies voortaan naar rato van de rente te worden opgegeven, zelfs als ze geen betrekking hebben op dekkingsswaps, en anderzijds, voor wat de off-market swaps betreft, dient een toename van de Maastrichtschuld nu te worden geregistreerd op het ogenblik van hun emissie, terwijl de later verrichte betalingen dienen te worden opgesplitst in rente en schuldaflossingen.

De onderstaande tabel toont de impact van de wijzigingen op het EDP-saldo en de Maastrichtschuld sinds 2002:

(in miljoenen euro's)	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Verbetering van het EDP-saldo	44	83	70	23	25	29
Verslechtering van de schuld	443	358	279	247	215	183

Het is deze correctie die verklaart waarom de herzieningen van de saldo's verschillen vertonen tussen de overheidsrekening volgens het ESR 1995 en de EDP-gegevens.

3. De kapitaalbrengtransacties

Eurostat, de Europese statistische autoriteit, oordeelde dat de verwerking van bepaalde kapitaalbrengtransacties die werden geregistreerd als financiële transacties – zonder invloed op het financieringssaldo –, ongepast of onvoldoende gemotiveerd was.

In de praktijk is de vraag die zich stelt de volgende : dient de door een administratie uitgevoerde kapitaalbreng in een onderneming of in een internationale organisatie in de nationale rekening te worden geregistreerd als :

- een financiële transactie: dit is de hypothese waarbij de betaling door de overheid gelijkstaat met een daad van een aandeelhouder, uitgevoerd in een commerciële context. De kapitaalbreng mag slechts als een financiële transactie worden geregistreerd als de administratie in ruil een financieel actief van dezelfde waarde ontvangt. Dit is immers een fundamenteel kenmerk van financiële transacties. Door aandelenkapitaal in de vennootschap in te brengen treedt de administratie op als aandeelhouder, in het vooruitzicht dat ze in ruil dividenden zal ontvangen of een meerwaarde zal verkrijgen. De effectieve uitbetaling van dividenden – of de realisatie van meerwaarden – is derhalve een belangrijk criterium om de commerciële aard van de transactie te beoordelen en om de kapitaalbreng als financiële transactie te behandelen. Als aan die voorwaarden wordt voldaan, zal de kapitaalbreng worden beschouwd als een kapitaalverhoging, en bijgevolg worden geregistreerd als financiële transactie op het financiële instrument «aandelen en andere participaties (F.5)» en zal deze geen invloed hebben op het financieringssaldo van de overheid;
- een niet-financiële transactie: dit is de hypothese waarbij de betaling door de administratie «niet terugvorderbaar» is, uitgevoerd om redenen van algemeen beleid, en in een niet-commerciële context. De betaling is zonder tegenpartij, heeft geen automatisch effect (en van eenzelfde bedrag) op de participatie van de Staat in de onderneming, en zal worden geanalyseerd en geregistreerd als kapitaaloverdracht (D.9).

Door zo te handelen, verwacht de administratie niets terug in termen van dividenden (meestal betaalt de onderneming die dit soort overdracht ontvangt geen dividenden uit), tenzij een verbetering van de financiële situatie van de onderneming en de bevrediging van sociale behoeften (op het vlak van werkgelegenheid of openbare infrastructuur ...).

Uit de gesprekken met Eurostat is gebleken dat de beoordeling van het vooruitzicht om in ruil dividenden te ontvangen of meerwaarden te verkrijgen, niet voldoende in aanmerking was genomen bij het bepalen van de behandeling van de kapitaalbreng.

Rekening houdend met deze methodologische verduidelijking, werd de kapitaalbreng door de federale overheid in de internationale ontwikkelingsinstellingen heringedeeld als kapitaaloverdracht.

Wat de kapitaalbreng van de gewesten in de ondernemingen betreft, werd elke belangrijke inbreng en/of elke inbreng met een repetitief karakter waarvoor geen enkele informatie beschikbaar was die een behandeling als financiële transactie rechtvaardigde, heringedeeld als kapitaaloverdracht. Het spreekt voor zich dat, als de betrokken gewesten informatie zouden verstrekken waaruit zou blijken dat een gedeelte van die aldus heringedeelde kapitaalbreng werd uitgevoerd in een commerciële context, de behandeling hiervan in de overheidsrekening ESR 1995 zou kunnen worden herzien.

De investeringssteun verleend aan de quasi-vennootschappen die de ziekenhuizen en rusthuizen van het OCMW zonder rechtspersoonlijkheid zijn, en die voorheen werden behandeld als financiële transacties op aandelen en andere participaties, werd heringedeeld als kapitaaloverdracht, aangezien die quasi-vennootschappen gewoonlijk exploitatieverliezen boeken.